

УДК 355/359(477):327(410)

*Волинчук Я. І., здобувач вищої освіти,
Іваницька О. П., д-р іст. наук, професор,
професор кафедри політології та державного управління,
Донецький національний університет імені Василя Стуса*

БРИТАНІЯ ТА РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА

Анотація. У науковій розвідці йдеться про співробітництво Великої Британії та України з 2014-го по 2025-ий роки. Вивчені джерела засвідчують, що форми цієї співпраці різноманітні: захист Британією територіальної цілісності і суверенності України у найвизначніших міжнародних організаціях – в ООН, ОБСЄ та Раді Європи. Регулярними є візити і зустрічі вищих урядових посадовців України та Великої Британії. Між обома країнами підписано низку угод про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство. Британія організувала вишкіл українських військовослужбовців та прихисток українських біженців.

Ключові слова: Україна, Великобританія, співпраця, угоди, навчально-тренувальні місії, українські біженці.

Україна та Велика Британія розташовані на протилежних частинах Європи, але Україну та Британію об'єднує спільна загроза – Росія, яка на території України вже 11 років поспіль порушує базові принципи суверенітету, територіальної цілісності та співробітництва. Це небезпека для всього Заходу, зокрема через загрозу встановлення контролю над ним путінським режимом, ризик перерозподілу сфер впливу.

В умовах сьогодення Велика Британія має чітку позицію щодо підтримки територіальної цілісності та суверенітету України, зокрема у межах міжнародних організацій (ООН, ОБСЄ та Ради Європи). Велика Британія, яка є постійним членом Ради Безпеки ООН, регулярно виступає із підтримкою української державності. Систематично робить заяви щодо захисту судноплавства в Чорному морі, анексії Автономної Республіки Крим чи катастрофи рейсу МН17, незаконних дій РФ та загострення на Донбасі, політичних в'язнів. Значне погравлення відбулось після інциденту у Солсбері, коли російські дії торкнулися безпосередньо Великої Британії [1, с. 135].

Упродовж 2014–2015 років Велика Британія надала значну матеріально-технічну допомогу ЗС України. Здійснювалися регулярні візити з обох сторін на рівні очільників Міністерства оборони, Генерального штабу ЗС України, Військово-Морських сил ЗС України та інших військових делегацій. Українські військово-транспортні літаки надавали логістичну підтримку Збройним силам Великої Британії. У 2017–2018 роках загальне фінансування програм склало 31,6 млн фунтів, у 2018–2019 роках – 35,2 млн фунтів, у 2019–2020 роках – 36,95 млн фунтів. Британська технічна допомога виділяється під егідою 4 фондів: The Conflict, Stability and Security Fund (CSiSF); Good Governance Fund (GGF); Bilateral Programme Fund (BPF); DFID's Humanitarian Fund та програм фінансування Британської Ради [1, с. 136].

Також варто згадати про угоди, які були укладені між Україною та Великою Британією: «Угода про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне

партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії» 8 жовтня 2020 р.; «Угода про сторічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії» 16 січня 2025 р. Ці угоди визначили політичне, економічне та стратегічне співробітництво держав. Сторони зобов'язались поглиблювати співпрацю в межах ООН, ОБСЄ, ради Європи, НАТО. Британія надає можливість спільних військових навчань. Сторони посилюватимуть систему оборонних закупівель України та передаватимуть технології для спільного виробництва оборонної продукції [2; 3].

З 2015 року розгорнуто навчально-тренувальну місію «Orbital», через яку вже пройшли 22 тис. українських військовослужбовців. Важливим досягненням місії «Orbital» є підготовка інструкторського складу, зокрема було підготовлено: 452 інструктори за кваліфікаційним стандартом № 1 (модулі 1–6); 61 інструктор за кваліфікаційним стандартом № 2 (модулі 7–8 (відділення, взвод)); 60 інструкторів за модулем «Бій у місті» (наразі готуються ще 40 інструкторів). До того ж у 2020 році разом із командиром операції «Orbital» було започатковано ініціативу і розпочато її втілення в життя щодо проведення в Україні багатонаціонального навчання «Козак Мейс-2021» [1, с. 137].

У березні 2021 року була ухвалена стратегія «Global Britain», яка проголошувала співпрацю країн Заходу у царині захисту Східної Європи: «Використовуючи НАТО, ми забезпечимо спільну реакцію Заходу, об'єднуючи наші військові, дипломатичні та розвідувальні ресурси для допомоги колективній безпеці. Ми будемо дотримуватися міжнародних правил і норм та притягнемо Росію до відповідальності, співпрацюючи з нашими міжнародними партнерами... Ми також будемо підтримувати інших у Східноєвропейському сусідстві та за його межами, для зміцнення їх стійкості до державних загроз. Це стосується і України, у якій ми продовжимо розбудовувати потенціал її збройних сил» [4, с. 61].

Від початку повномасштабної війни Британія надіслала численну кількість військової та гуманітарної підтримки Україні, у складі якої були зенітно-ракетні комплекси «Javelin» та «NLAW», багатоцільові ракети «LLM» та інша допомога, яка станом на 2024 рік сумарно вартувала 14,81 млрд євро [5].

З 14 березня 2022 року Британія створила програму «Homes For Ukraine», яка надає біженцям з України прихисток у Великій Британії. У перші 15 днів на цю програму було подано 28 300 заяв та було видано 2 700 віз [6; 7].

Важливим кроком у контексті утвердження сталого співробітництва було формування тристороннього міждержавного альянсу Україна – Польща – Велика Британія та офіційні візити до Києва на початку війни посадових осіб Британії. Присутність британського чинника у зовнішній політиці України проявляється і в інших аспектах, окрім зазначених, зокрема: британська розвідка надає українській стороні актуальні дані щодо пересування ворожої армії, країна дотримується санкційної активності, підтримує у сфері надання гуманітарної допомоги, постійно модерує проукраїнський контекст у діяльності міжнародних організацій [8].

Висновки. Отже, Велика Британія є одним із найпослідовніших і найвпливовіших партнерів України. Її діяльність допомогла Україні у військовому, дипломатичному, гуманітарному та економічному контексті. Розвиток стратегічного партнерства між Україною та Великою Британією сприяв зміцненню обороноздатності України та покращенню авторитету України на міжнародній арені.

Список використаних джерел

1. Стужук Ю. П. Співробітництво України та Великої Британії в умовах російсько-української війни. Центр воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. Київ, 2022. С. 135–140.
2. Угода про політичне співробітництво, вільну торгівлю і стратегічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії. *Рада. Офіційний вебпортал парламенту України*. 2020. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/826_001-20#Text
3. Угода про сторічне партнерство між Україною та Сполученим Королівством Великої Британії і Північної Ірландії. *Президент України Володимир Зеленський. Офіційне інтернет-представництво*. 2025. URL: president.gov.ua/news/ugoda-pro-storichne-partnerstvo-mizh-ukrayinoyu-ta-spoluchchen-95461
4. Global Britain in a competitive age the Integrated Review of Security, Defence, Development and Foreign Policy. *Уряд Великої Британії*. 2021. 111 с. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/global-britain-in-a-competitive-age-the-integrated-review-of-security-defence-development-and-foreign-policy>
5. Хто із союзників надав найбільшу допомогу Україні. *Слово і Діло*. 2025. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2025/02/18/infografika/ekonomika/xto-soyuznykiv-nadav-najbilshu-dopomohu-ukrayini>
6. Donoghue J. J. Homes For Ukraine website down: How can I offer accommodation for refugees? *Bristolpost*. 2022. URL: <https://www.bristolpost.co.uk/news/uk-world-news/homes-ukraine-website-down-how-6802791>
7. Turner L. Homes for Ukraine: 2,700 visas issued, government reveals. *BBC*. 2022. URL: <https://www.bbc.com/news/uk-60926093>
8. Віннічук О., Чабанов А. Особливості військово-політичного співробітництва України з Великою Британією в умовах російсько-української війни. *Політикус*. 2024. Вип. 3. С. 164–168.